

מפלגות

„נבזות! נבלה!“

„למה עשיתם זאת?“ צעקו השבוע עשרות חברי המפד"ל לעבר חבר הכנסת משה אונג, כשהופיע באסיפת-בחירות ראשונה מטעם מפלגתו בחיפה. „איפה היית בשעת ההצבעה בכנסת?“ נשמעו קריאות באסיפה אחרת של המפד"ל בתל-אביב. הפעם כוונו הקריאות לעבר שר הסעד יוסף בורג. שני מנהיגי המפלגה לא השיבו. אך הם יצטרכו לתת תשובה בישיבת מרכז המפד"ל, שתתכנס בשבוע הבא. בישיבה זו ישאל את אותן השאלות עצמן הבוס של המפלגה, שר הפנים חיים משה שפירא, בשבוע ממסע-החלמה בשווייץ.

השאלות עשויות להיות גורליות למפד"ל, כאשר יפתח בראשית חודש ספטמבר משפטו של גיבור פרשת תל-גיבורים, ח"כ יצחק רפאל. נגד רפאל הוגשו השבוע שלושה סעיפי-אישום. חברי המפד"ל, ה"מעוניינים בטיהור שמו של מי שהיה סגנו של ראש המפלגה במשרד הבריאות,

בין פרורת עם בן-גוריון מי מזהה את מי?

חוששים בעיקר מהסעיף השלישי, המאשים את רפאל בקשירת קשר לקבלת שוחד. סעיף זה יכול היה שלא להופיע בגליון האישום, לולא נעדרו בורג ואונג מישיבת הכנסת, בעת הדיון על הסרת חסינותו של רפאל.

מדוע נעדרו? אחרי מיקוח ממושך בוועדת הכנסת, בה נאבק היועץ המשפטי משה ברזובא להשיג את הסכמת הכנסת להסרת חסינותו של רפאל, הצליח ח"כ תרות אליהו מרידור להכניס טריון בי-חומה המשפטית. רוב חברי הוועדה הסכימו עמו, כי היועץ המשפטי הביא די ראיות לכאורה לגבי שני הסעיפים הראשונים של גליון האישום, אולם לא הצליח לבסס את האשמה בדבר קשירת קשר עם יהודה שפיגל לקבל שוחד. סעיף, ש"לדעת משפטנים עשוי להיות מכריע בי-משפטו של רפאל.

כאשר דנה מליאת הכנסת בבקשת ה"יועץ המשפטי, חזר והעלה מרידור את טיעונו נגד הסעיף השלישי. בהצבעה דראי מאטית אושרה הסרת חסינותו של רפאל, לגבי כל שלושת הסעיפים. בעד ההצעה המקורית של היועץ המשפטי הצביעו 31 חברי כנסת, נגדה 30 חברי כנסת. רק לאחר ספירת הקולות הבחינו הח"כים כי הכרעה זו נתאפשרה רק בגלל העובדה ש"שני ח"כי המפד"ל, בורג ואונג, נעדרו מן האולם. למחרת התחוללה סערה באקסטל. „נב-

שר הדתות: סעיפים מן התיק הכמוס

המקום: חדר-הישיבות של הנהלת המפד"ל, בבניין הקאסטל בתל-אביב. נוכחים: חברי הנהלת המפלגה, שריה וחבריה-הכנסת שלה. סדר היום: דיון על מערכת-הבחירות של המפלגה.

מצב-הרוח היה קודר. התחזיות של רכזי-מטה-הבחירות לא בישרו עלייה במיספר המנדטים כיום בכנסת השישית. הריב בין שני פלגי מפא"י נותן אותותיו בישראל השנייה, ומעמיד את הבחור שם בפני לחץ במידה שלא ידעו אותה קודם ריכוזי-הבחורים של המפד"ל. לעומת זאת, גוברת הנטייה ביישוב החתיק, בעיקר בקרב הסוחרים ובני המעמד הבינוני הדתי, להצביע הפעם עבור גח"ל.

כאשר סיכם ראשי-מטה-הבחירות, ח"כ בנימין שחור, את הדיון, הצטיירה האפשרות בעיני המשתתפים, כי המפד"ל אף תפסיד ח"כ אחד בבחירות אלה.

אולם לא היתה זו המילה האחרונה. אחרי סיומה הרישמי של הישיבה, התפתחה שיחה חופשית בין כמה מראשי-המפלגה. שיחה זו העלתה את מצב-הרוח מחדש. גרם לכך שר הדתות זרח ורהפטיג. הוא הסביר לעמיתיו עובדות-יסוד בחיים הפוליטיים:

תהיינה תוצאות-הבחירות כאשר תהיינה — תחזיק פיעת המפד"ל בכנסת השישית את המפתח לכו קואליציה ממשלתית. „אם נדע לא לבזבז את היתרון הזה נגיע להישגים שטרם ידענו כמותם.“

הוא לא השתמש במילה המפורשת, אבל כחנות היתה ברורה: כמו בכל פעם שאחד מראשי המפד"ל השתמש במילה „הישגים“ התכוון לסחיטה, המאפשרת השתלטות הכפייה הדתית על שטח נוסף של חיי-הפרט במדינה.

מה יהיו „הישגים“ אלה? לשרי-הדתות, כמו ליתר חבריו בצמרת-המפלגה, היו הדברים ברורים. הם רוצים להפוך חלקים נרחבים של ספר השולחן ערוך לסעיפי-חוק, שיתקבלו עלידי הרוב החילוני של הכנסת; ובזכות חוקים אלה להבטיח, כי מפלגתם תמשיך להשמין ולבלוע ממון ועמדות.

תוכנית זו נמצאת בתק הכמוס ביותר של ורהפטיג. כמה מסעיפיה כבר הפכו לחוקי המדינה. היתר עומדים בתור. ככל שהרכבת ממשלה תהיה תלויה בקולותיהם של סוחריה-הדת המפד"ל, יועברו סעיפים נוספים מן התיק הכמוס אל ספר-החוקים של המדינה.

חוק השבת

המפד"ל לא תצטרף לשום קואליציה אם לא יתחייבו שותפיה מראש, כי תוך שלושה חודשים מיום כינון הממשלה, יאושר בכנסת, בקולות הרוב הקואליציוני, חוק שבת כולל.

בשבועות האחרונים עורר חוק זה רעש עצום בארץ, ורק הוודות לסלידה הציבורית הנרחבת נאלצו עסקני מפא"י ואחוזת-העבודה לאכזב את שותפם הדתי — ובזאת לבטל את הגשת הצעת-החוק לכנסת החמישית. חוק זה היה, בעיני המפד"ל לפחות, פשרני. הוא היה מלא פירצות, והם הסכימו אותו כרע במיעוטו.

- כנסת השישית שוב לא יסתפקו ברע במיעוטו. הם ידרשו את הכל. החוק שהם יקבלו: ● **יאסור כליל כל תנועה של רכב ציבורי. כלומר אוטובוסים, מו"ט איות ומוניות בכל כבישיה-ארץ, מרבע שעה לפני כניסת השבת עד עשר דקות לאחר צאתה. הפעם תיכלל גם חיפה בעוצר זה. אם יוכלו לסתום זאת, ישתדלו ראשי המפד"ל להשיג גם איסור תנועת רכב פרטי בלשעה בשבתות, או לפחות לצמצמה עלידי הגבלות-תנועה, סגירת כבישים, איסור מוחלט של מכירת דלק.** ● יאסור כל מופע של בידור בלילה-השבת וביום-השבת, אם כרוך בו חילול שבת. כלומר: ● אם יש בו נגינה, כיבוי והדלקת חשמל, מכירת כרטיסים. ● יאסור עריכת כל מופעי ספורט. ● יאסור פתיחת קיוסקים, העמדת דוכני-רוכלים, מכירת פרחים.

זות! זעק ח"כ בנימין שחור. „נבלה שלא היתה כמות! הטיח מזכיר המפלגה משה קרונה. שר הסעד בורג ניסה להתגונן בטענה, כי שהה מחוץ לעיר ולא העלה כלל על דעתו שקולו יהיה מכריע. אולם חברו-לסיעה משה אונג הודה בגלוי, כי הוא ובורג נעדרו מכיוון שרצו להפגין את הסתייגותם מתמיכתה הבלתי-מוסייגה של המפלגה ביצחק רפאל.

ייתכן, כי לוא קרה הדבר בכל זמן אחר, היו ראשי המפלגה משלימים עם המצב. אולם במפד"ל קיימת עתה מלחמת-סיעות מרה. משה אונג הצליח לגבש את כל הסיעות הקטנות, ולארגן בחזית מאוחדת נגד הסיעה השלטת של משה שפירא. איש-אמונו של שפירא, בנימין שחור, מחפש מזה חודשים פירצה בי-חזיתו של אונג. עתה מצא אותה. הוא ידע, כי רוב חברי המפד"ל מזדהים עם רפאל, מצהירים כי ההליכים המשפטיים נגדו הם ליגני פוליטי. שחור מיהר לי-עלות על הסוס. הוא קיחה, כי עם שובו של שפירא יצליח לפורר לחלוטין את חיותם של אונג ומרעיו.

עחונות

זוהים בציבור

חוק לשון הרע הוא האמצעי החוקי שהמציאה ממשלת-ישראל כדי לסתום את הפה לעתונות החופשית. אך קיימים גם אמצעים אחרים, חוקיים פחות וברוטאליים יותר, כדי להשיג אותן התוצאות. בי-שבוע שעבר נעשו שני נסיונות בכיוון זה, אחד בהצלחה, ואחד שנכשל. טד לוריא, עורך ג'רוזלם פוסט, ידוע כתומך נלהב של בן-גוריון, ועל כן של רפ"י. מזה חודשים הוא מרגיז את אשר-כול וחבריו, בקו הפרובנגוריוניסטי של עתונו.

עתה, בגבור מערכת הבחירות, תחלט בצמרת מפא"י לסלק את לוריא מתפקידו. תפקידו הסילוק הוטל על שמעון הורן, לשעבר נציג האוצר בארצות-הברית ומה שנתיים נציג של בעלי-ההון סם רוטברג בישראל. בעלי-הון זה הציל בי-שעתו את ג'רוזלם פוסט מסגירה, ורכש אחוז ניכר של מניות העתון, הפועל מאז ייסודו בהשראת מפא"י — אבל לא נת-מך די צרכיו מכספי קופתה.

שמעון הורן ניסה בשבוע שעבר לכנס את המערכת הבכירה של העתון, כדי להעביר הצעה להדיח מתפקידו את טד לוריא. נסיונו של הורן נודע לרפ"י. הי-התרגשות היתה רבה, שכן עלולה היתה רשמיתו של בן-גוריון לאבד אחת שבמות האחרונות התמוכות בה בגלוי. שמעון פרס התקשר מיד עם סם רוטברג אי-שית, הסביר לו את התככים שהורן רוקם בירושלים. בעלי-ההון האמריקאי שוכנע. העביר הוראותיו לירושלים: טד לוריא לא יודח.

עתה זוממים אשכול וחבריו דרך אחרת כדי להיפטר מלוריא.

השידור הנוראי. מיקרה ההדחה הי-שני היה פשוט יותר,

המיבצע: פיטורי שייקה בן-פורת וטלילה בן-זכאי מנלי-צה"ל, וביטול תכנית הערב. שנערכה עלידי שניהם.

עוזריו של אשכול העירו לתשומת-לבו, לפני שבועיים, כי תכנית הערב, המשודרת פעמיים בשבוע ישיר מאולפן גלי-צה"ל, נוצלה עלידי עורכיה כדי לנגח את הי-מערך. בויכות, בו השתתפו העתונאי יהו-שע גלבוע ממערב, ואברהם שחיצ'ר מי-עורכי הארץ, נאמר עלידי שני העתוני-אים, שרואיינו עלידי בן-פורת, כי „ה-מערך לא יביא אליה-הפסקה של המשטר בישראל.“ גרוע מזה, טענו עוזריו של אשכול: באותה התכנית רואיין יהור סמי-לנסקי על מוסרי-העבודה בישראל, והוא יצא בביקורת קטלנית על התופעה של ירידת המוסר בישראל, ועל הבריחה מן-העבודה, בפרט.

אשכול לא התרגש מעובדות אלה, אבל שם לבו לכך כי שייקה בן-פורת, המזוהה עלידו כתומך ברפ"י ובבן-גוריון, עדיין מכהן כעורך תכנית מרכזית בגלי-צה"ל, שהיא תחת-שידור שהממונה עליה אי-נגו אלא שרי-הבטחון.

(המשך בעמוד 12)